

Başvuru Numarası : 2022/236
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.5.2022/10
Karar Numarası : 2022/292
Başvuran : S.P
Başvuran Vekili : --
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza infaz kurumlarında Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 24'üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin farklılığın giderilmesi talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran; 31.08.2018 tarihinden beri ... Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, silahlı terör örgütüne üye olmak suçundan yedi yıl altı ay hapis cezası ile cezalandırıldığını, ancak hiçbir zaman terör örgütü üyesi olmadığını, Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 24'üncü maddesinde yer alan "Örgütsel durumları nedeniyle gruplandırma" kapsamında "örgütten ayrılanlar" grubuna dahil olma talebiyle bulunduğu ceza infaz kurumuna başvuru yaptığını, İdare ve Gözlem Kurulu tarafından beyanının samimi bulunmaması sebebiyle talebinin reddedildiğini, bu sebeple Açık Ceza İnfaz Kuruma ayrılmadığını ve denetimli serbestlik hükümlerinden yararlanmadığını; İdare ve Gözlem Kurulunun kararına karşı İnfaz Hakimliğine şikayet yoluna başvurduğunu, şikayetin reddine karar verildiğini, bu karara karşı Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiğini ancak itirazının da reddedildiğini, ayrıca Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunduğunu ve bireysel başvuru sürecinin devam ettiğini, bulunduğu ceza infaz kurumu tarafından etkin pişmanlıktan yararlanmayanların örgütten ayrılmış olarak kabul edilmediğini ve aktif terör örgütü üyesi olarak değerlendirildiğini, ancak Eskişehir, Ödemiş, Aksaray, Çankırı, Akşehir, Elmalı, Kırşehir gibi diğer Cumhuriyet Başsavcılıkların yetki alanındaki ceza infaz kurumlarında örgütten ayrılmış sayılabilmek için etkin pişmanlıktan yararlanma şartının aranmadığını ileri sürerek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi: "*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*" hükmünü haizdir.

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesi ise: "*Hakimler görevlerinde bağımsızdır; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)*" şeklindedir.

5. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz hâkimliklerinin görevleri" başlıklı 4'üncü maddesinde: "*İnfaz hakimliklerinin görevleri şunlardır:(...) 2.Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılımları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak. (...)*" hükmü yer almaktadır.

6. Mezkûr Kanun'un "İnfaz hâkimliğince şikayet üzerine verdiği kararlar" başlıklı 6'nıncı maddesinde ise: "*(...) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz*

hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır. (...)" denmektedir.

7. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesine göre: "(1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, (...) olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi halin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur. (...)"

8. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesine göre: "(...) (2) Açık Ceza İnfaz Kurumlarına ayrılabilmek için, ayrıca; (...) ç) Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır. (...)"

9. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Örgütsel durumları nedeniyle gruplandırma başlıklı" 24'üncü maddesine göre: "(...) a) Örgüt lideri olanlar, b) Aktif örgüt üyesi olanlar, c) Örgütten ayrılanlar ç) Tarafsız olanlar, şeklinde gruplandırmaya tabi tutulurlar."

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde: "Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmeye üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir." denmektedir.

11. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde: "İnsan hakları ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; (g) bendinde: "Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"; (i) bendinde: "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde: "(...) (4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi: "(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hakimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz." şeklindedir.

14. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesi: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarıncaya karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, (...) yönlerinden incelenir." hükmünü haizdir.

15. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

17. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen

incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

18. Bununla birlikte başvuran, bulunduğu ceza infaz kurumu tarafından etkin pişmanlıktan yararlanmadığı için örgütten ayrılmış olarak kabul edilmediğini bu nedenle de açık ceza infaz kurumuna ayrılmadığını ileri sürmüş olup, başvuran hakkında İdare ve Gözlem Kurulu tarafından verilen karara karşı İnfaz Hâkimliğine Şikayet yoluna başvurulduğu ve Şikayetin reddedildiği, Şikayetin reddi kararına karşı Ağır Ceza Mahkemesine itiraz edildiği ve itirazın reddedildiği; ayrıca Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunulduğu; halihazırda Anayasa Mahkemesinde bireysel başvuru sürecinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

19. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasında hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere emir ve talimat veremeyeceği; tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

21. Başvuranın talebi yukarı yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'ıncı maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığını ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 11.05.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye